



ชุมชนมีความเข้มแข็งในการจัดการอนามัย สิ่งแวดล้อมชุมชน

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนชีวิตเพื่อสุขภาพ (LIFE COURSE APPROACH)

ความไม่เท่าเทียม
เกิดทุกช่วงวัยแต่แตกต่างกัน

สิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย
ทั้งกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ
แต่ละวัยสัมผัสเอื้อและไม่เอื้อ

Equity

Environment

Timing

ในแต่ละช่วงวัย มีวิถี
และโอกาสของชีวิต
ไม่เหมือนกัน

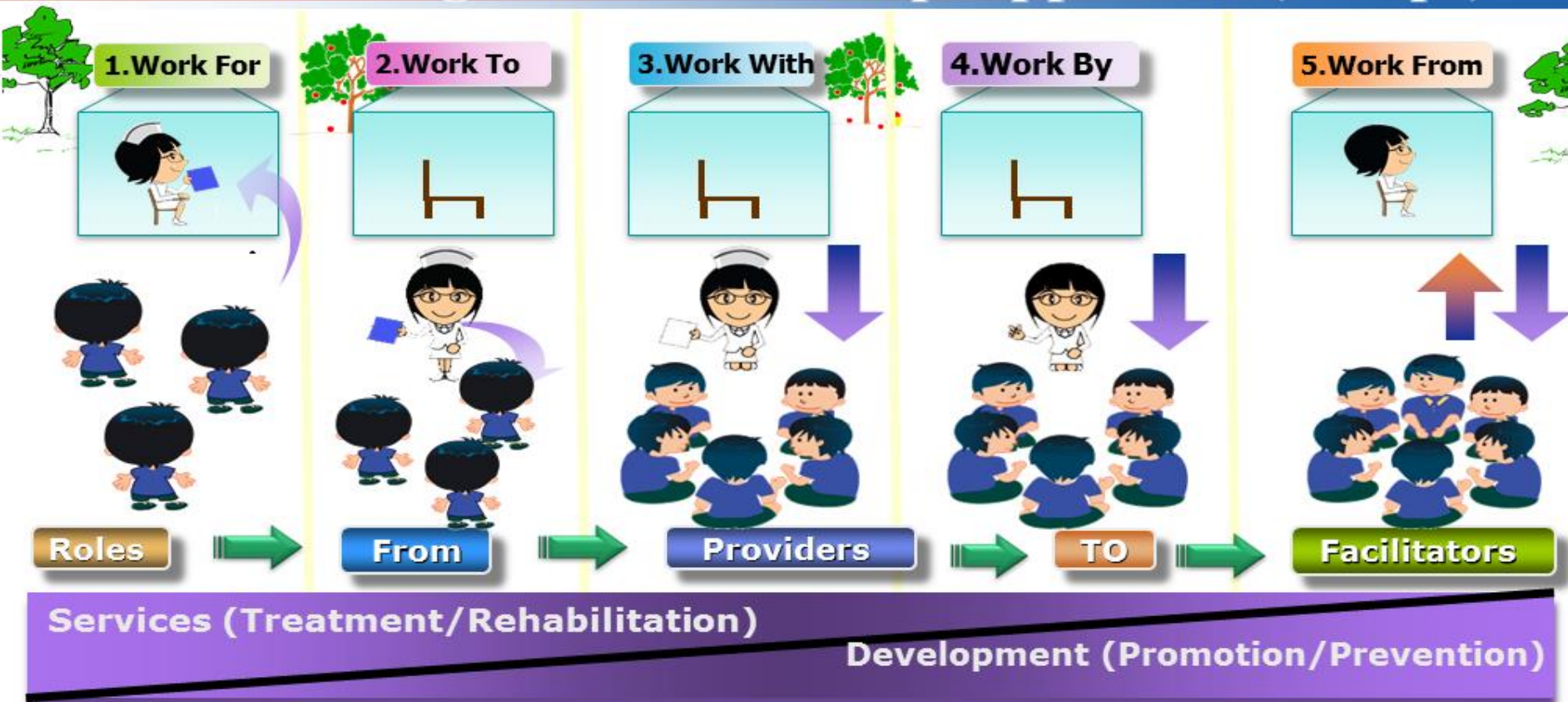
Time Line

ทุนสะสมทั้งดีและเสีย
จะส่งผลต่อช่วงอายุต่อไปเรื่อยๆ



แนวทางการพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
เน้นให้ประชาชนพึ่งตนเอง เข้าใจชุมชน และจัดการปัญหาได้ด้วยตัวเอง
โดยอาศัยภาครัฐคอยเป็นผู้ช่วยสนับสนุน อยู่เบื้องหลัง

Promotion & Environmental Health Networking and Partnership Approach (5 steps)



By...Dr.Wachira Pengjuntr

3 ขั้นตอนของการพัฒนา ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการ อนามัยสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ 1: ชุมชน มีความพร้อม

- พัฒนาความพร้อมชุมชน ด้วยกระบวนการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน (3ก 1ข 3ส) (7 ข้อ)

รวม 7 ข้อ

เข้าใจ: บริบทพื้นฐาน

ระดับ Preparation

ขั้นที่ 2: ชุมชน มีศักยภาพ

- พัฒนาความพร้อมชุมชน (7 ข้อ)
- พัฒนาชุมชนมีศักยภาพ (3 ข้อ)

รวม 10 ข้อ

เข้าถึง: รู้ปัญหาและ รู้เท่าทัน
จัดการได้

ระดับ Active community

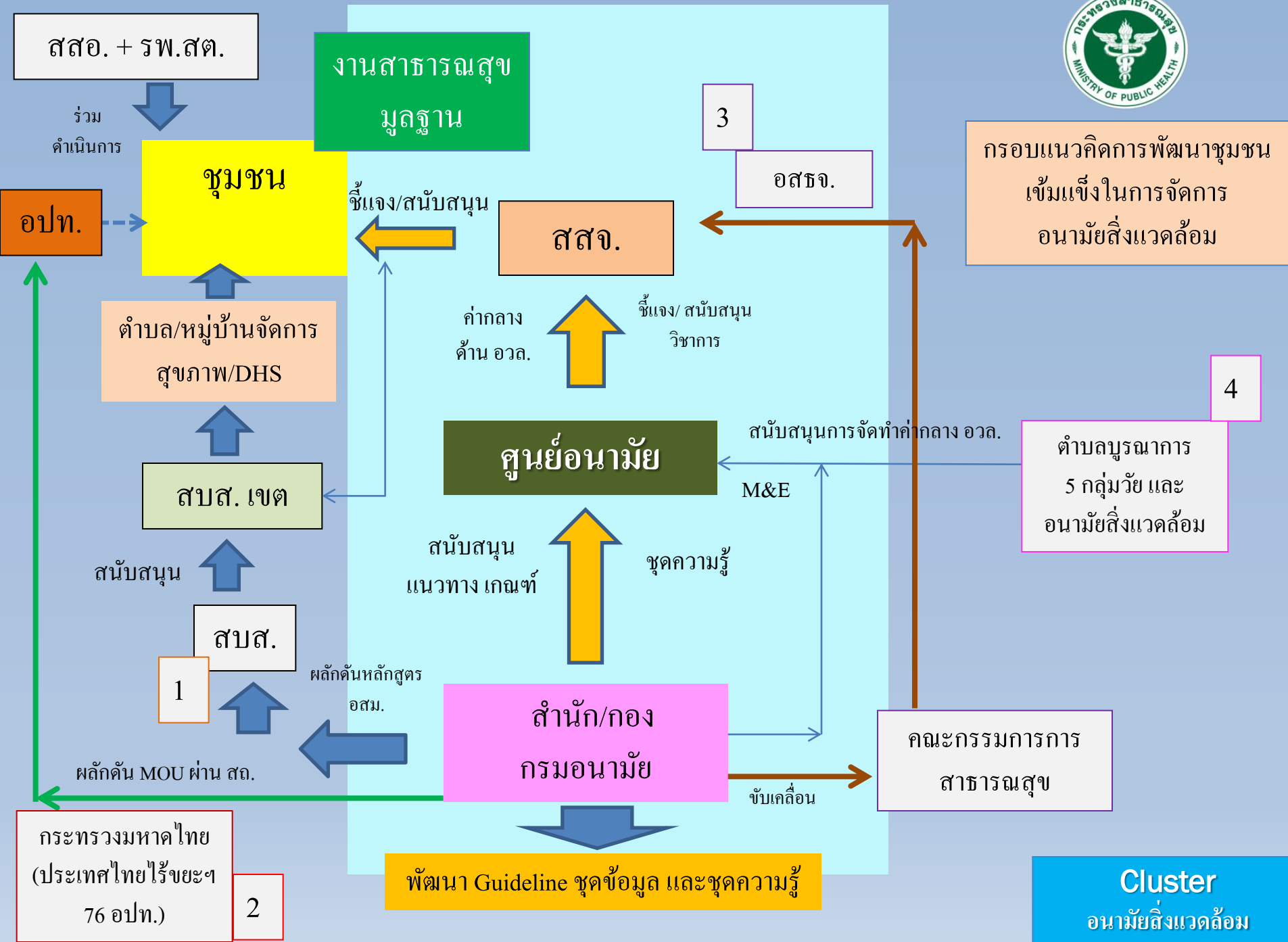
ขั้นที่ 3: ชุมชน มีความเข้มแข็งยั่งยืน

- พัฒนาความพร้อมชุมชน (7 ข้อ)
- พัฒนาชุมชนมีศักยภาพ (3 ข้อ)
- พัฒนาชุมชนเข้มแข็งยั่งยืน (1 ข้อ)

รวม 11 ข้อ

พัฒนา: มุ่งเป้าสู่นวัตกรรมชุมชน

ระดับ Sustainable community



ชุดข้อมูลเรื่องการจัดการชุมชน ที่ใช้เป็นพื้นฐานการทำงาน

โครงการ	ชุมชนที่ผ่านเกณฑ์พัฒนาตามโครงการ			หน่วยงาน
	จำนวนทั้งหมด	จำนวนผ่าน (แห่ง)	ร้อยละ	
1. 100 ตำบลบูรณาการด้านส่งเสริมสุขภาพ 5 กลุ่มวัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม	100	117	117%	กรมอนามัย
2. หมู่บ้านจัดการสุขภาพ ระดับดีขึ้นไป	79,322	67,019	84.5%	กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน
3. ตำบลจัดการสุขภาพ ระดับดีขึ้นไป	7,255	6,584	90.8%	กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน
4. ประเทศไทยไร้ขยะฯ (1 จังหวัด 1 อปท. ต้นแบบจัดการขยะ)	77	77	100%	กระทรวงมหาดไทย และ กพ.

หมายเหตุ: 1. ข้อมูลตำบลบูรณาการฯ จาก สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย (ข้อมูล ณ ปี 2559)

2. ข้อมูลตำบลและหมู่บ้านจัดการสุขภาพจาก ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน (ข้อมูล ณ ปี 2559)

<http://www.thaiphc.net/thaiphcweb/index.php?r=site/main>

การสาธารณสุขมูลฐาน



การขับเคลื่อนงานชุมชนเข้มแข็ง ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน
โดยใช้หลักการพัฒนาตำบลจัดการสุขภาพของ สบส.

การขับเคลื่อนงานชุมชนเข้มแข็ง โดยใช้ค่ากลางด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนงาน ตำบลบูรณาการฯ กรมอนามัย

- ค่ากลาง คือ งาน หรือกิจกรรมสำคัญที่หลายๆ พื้นที่ปฏิบัติแล้ว
เกิดผลสำเร็จ
- ค่ากลาง/รูปแบบการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม คือ
มาตรการสำคัญที่พื้นที่ใช้ในการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อม
แล้วประสบผลสำเร็จในพื้นที่



แนวทางการความสำเร็จ “บ้าน และชุมชนสะอาด”

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
1) ปรับเปลี่ยนเกณฑ์มาตรฐาน สู่แนวปฏิบัติที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่	- ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทบทวนรายละเอียดของเกณฑ์และแบบประเมินบ้านสะอาด อนามัยดี ชีวีสมบูรณ์ เพื่อปรับให้เหมาะสม กับบริบทของพื้นที่ - จัดทำคู่มือ/สมุดบันทึก “แบบประเมินบ้านสะอาด อนามัยดี ชีวีสมบูรณ์” สนับสนุนการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ - จัดประชุมทำความเข้าใจชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนงาน และเกณฑ์ประเมินที่มีการทบทวนรายละเอียดตามบริบทของพื้นที่
2) พัฒนาทีมขับเคลื่อนงานที่มีศักยภาพและเข้าถึงชุมชน	- ต้องคัดเลือกบุคลากรที่มาจากหลากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และต้องพร้อม ทุ่มเทให้กับการพัฒนางาน - กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมงานในการพัฒนาบ้านสะอาด อนามัยดี ชีวีสมบูรณ์ - พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในบ้านและชุมชน และแนวการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดให้กับทีมงาน
3) สื่อสาร สนับสนุนความรู้ และสร้างความตระหนักในระดับชุมชน	- เปิดช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์โครงการบ้านสะอาด อนามัยดี ชีวีสมบูรณ์ เช่น หอกระจายข่าว สื่อวิทยุ ผู้ใหญ่บ้าน อสม. และเว็บไซต์สำนักงานสาธารณสุข เป็นต้น - ลงพื้นที่ชี้แจงชุมชน ให้คำแนะนำ และสนับสนุนแนวทางการพัฒนาบ้านให้สะอาดตามเกณฑ์รวมทั้งกระตุ้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน - จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของตำบล/หมู่บ้านที่เป็นต้นแบบบ้านสะอาด อนามัยดี ชีวีสมบูรณ์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับตำบล/หมู่บ้านข้างเคียง
4) สร้างกระบวนการบูรณาการภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่	- การขับเคลื่อนโครงการผ่านการทำงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ได้แก่ สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล รพ.สต. อปท. และแกนนำชุมชน/อสม. - แต่งตั้งทีมตรวจประเมินรับรองในทุกระดับ ได้แก่ ระดับอำเภอ/ตำบล และระดับจังหวัด ที่มาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในภาพรวมจังหวัด
5) เสริมพลัง หนุนติดตามและประเมินรับรอง	- กำหนดขอบเขตระยะเวลา (Timeline) การติดตามผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีแบบประเมินผลการดำเนินงานและการรายงานผลความสำเร็จระยะสั้น - ประเมินรับรองโดยประเมินตนเอง ประเมินระดับตำบล และประเมินระดับจังหวัด ตามลำดับ - การส่งเสริมให้เกิดคุณค่าการทำงาน โดยการลงพื้นที่ให้กำลังใจประชาชนและชุมชน รวมทั้งการประกาศความสำเร็จ เยี่ยมเสริมพลังโดยผู้บริหารระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ

แนวทางความสำเร็จ “การจัดการขยะชุมชน”

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
1) สร้างทีมงานเรื่อง การจัดการขยะ	- จัดตั้งทีมงาน แต่งตั้งคณะทำงาน เรื่องการจัดการขยะ - การอบรมให้ความรู้กับแกนนำเพื่อสามารถเป็นที่เลี้ยงให้กับคนในชุมชน - พัฒนาศักยภาพชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือการศึกษาดูงาน
2) รณรงค์ สร้าง กองบัญชาการขยะ	- การประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่องการจัดการมูลฝอยในชุมชน - รณรงค์ประชาสัมพันธ์ปลุกจิตสำนึกกับให้ประชาชนได้รับความรู้เรื่องการคัดแยกมูลฝอยจากบ้านเรือน - การจัดตั้งธนาคารขยะและสหกรณ์ขายผลิตภัณฑ์จากมูลฝอย
3) สร้างมาตรการของ หมู่บ้าน	- สนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนช่วยในการสอดส่องดูแลพื้นที่ - การกำหนดมาตรการส่งเสริม และบทลงโทษ สำหรับบุคคลที่ร่วมดำเนินการ และไม่ปฏิบัติตามกฎในชุมชนตามลำดับ - ปลุกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนในชุมชนเรื่องการคัดแยกมูลฝอย
4) ฝึกปฏิบัติ พัฒนา ศักยภาพการจัดการขยะ ในหมู่บ้าน	- สนับสนุน และส่งเสริมให้ชุมชนทำการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี - เสริมสร้างความรู้เรื่องการทำน้ำ EM จากขยะ - ส่งเสริมให้นำขยะมาใช้ประโยชน์ต่อครัวเรือนและชุมชน
5) สร้างแรงจูงใจ และ เสริมคุณค่าในการจัดการ ขยะหมู่บ้าน	- ผลักดันโครงการนำมูลฝอยมาแลกสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือน - ยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณบุคคล ชุมชนที่สร้างคุณประโยชน์หรือเป็นแบบอย่างที่ดี - มีการจัดประกวดบ้านตัวอย่างปลอดขยะ

แนวทางการความสำเร็จ “การจัดการร่วม สิ่งปฏิกูล”

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
1) สร้างความตระหนัก พัฒนาศักยภาพ	- ให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน และ อสม.ให้มีความรู้และเกิดความตระหนักถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วสามารถนำไปถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชนได้ - การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้สามารถตรวจหาพยาธิใบไม้ตับได้
1) สร้างกระบวนการ มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน	- การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนให้สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีแกนนำชุมชน และ อสม.เป็นผู้ขับเคลื่อนในรูปแบบการดำเนินงานเชิงรุกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยมี รพ.สต.ในท้องที่เป็นพี่เลี้ยง - จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของการพัฒนาโครงการ และร่วมกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้
3) ใช้มาตรการทาง กฎหมาย ผนวกกับ มาตรการทางสังคม	- สนับสนุนให้ชุมชนปฏิบัติตามข้อกำหนดท้องถิ่นการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล - กำหนดมาตรการในการลงโทษผู้ที่ทำการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูล - รพ.สต. เป็นหน่วยงานหลักในการในการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านการจัดการร่วมและสิ่งปฏิกูล และเป็นที่ปรึกษาในการออกข้อกำหนดท้องถิ่นด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล - ทำสัญญาประชาคมร่วมกันในหมู่บ้าน และให้ประชาชนร่วมกันปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
4) การพัฒนาร่วมให้ได้ มาตรฐาน	- ส่งเสริมให้ รพ.สต. เป็นต้นแบบในการจัดห้องน้ำให้ได้ตามมาตรฐานร่วมสะอาด เพียงพอ ปลอดภัย (HAS) เพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติได้

แนวทางการความสำเร็จ “การจัดการร่วม สิ่งปฏิกูล”

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
5) ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่าน อสม.	- การส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี - ผลักดันให้ อสม. ทำหน้าที่เป็นผู้ขับเคลื่อนหลักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคปลาติบของคนในชุมชน เป็นแกนหลักในการให้ความรู้แก่ครัวเรือน เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนได้ทราบอันตรายของการกินปลาติบ และให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
6) ใช้กระบวนการสื่อสาร รณรงค์และ ประชาสัมพันธ์ในชุมชน	- ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสถานีวิทยุและหอกระจายข่าวหมู่บ้านเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภค - สนับสนุนให้ชุมชนช่วยกันเป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแล หากพบการลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูลสามารถแจ้ง อบต. เพื่อให้เข้าไปดำเนินการ - มีการรณรงค์ให้ประชาชนขับถ่ายลงในส้วม เพื่อตัดวงจรและลดการแพร่กระจายของพยาธิใบไม้ตับ - รณรงค์และควบคุมร้านอาหารในพื้นที่ชุมชน ให้ จัดจำหน่ายอาหารเมนูปลาติบ - จัดกิจกรรมในการรณรงค์ในทุกเทศกาล/ประเพณีสำคัญของชุมชน
7) สร้างระบบเฝ้าระวัง และติดตามตรวจสอบ	- ส่งเสริมการตรวจสอบคัดกรองข้อมูลผู้ป่วยที่มีไข้พยาธิใบไม้ตับ และป่วยเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีอย่างต่อเนื่อง - สนับสนุนให้ชุมชนเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ ในการใช้ส้วมให้ถูกสุขลักษณะ และการรับประทานอาหาร - มีกระบวนการติดตามและประเมินผล

แนวทางการความสำเร็จ “การสุขาภิบาลอาหาร”

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
1) จัดพื้นที่พัฒนา และ อาศัยมาตรการทาง กฎหมาย	- การจัดโซนการจำหน่ายอาหารให้เป็นหมวดหมู่ที่ชัดเจน ผู้บริโภคสามารถเดินเลือกซื้อได้โดยสะดวก และถูกต้องตามหลักเกณฑ์ (หลักสุขาภิบาล) ของกรมอนามัย - ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาหาร
2) สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักใน พื้นที่	- จัดทำบอร์ด/ประชาสัมพันธ์ กรณีที่มีความรู้ใหม่ๆ หรือปัญหาที่พบจากการเฝ้าระวังความปลอดภัยด้านอาหารในตลาด เช่น พบการปนเปื้อนสารเคมีในผัก/อาหารสด - จัดตั้งศูนย์รับร้องเรียนให้กับชุมชนแต่ละแห่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีช่องทางในการแจ้งข่าว/เรื่องร้องเรียน เพื่อเป็นการเฝ้าระวังความปลอดภัยอาหาร และแก้ไขปัญหาสุขลักษณะตลาดสด
3) สร้างทีมงาน การ จัดการสุขาภิบาลอาหาร	- จัดตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน - สร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาตลาดจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยขับเคลื่อนงานพัฒนาสุขาภิบาลอาหารให้ได้มาตรฐาน โดยผ่านการทำงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล และแกนนำชุมชน/อสม.ในพื้นที่
4) ฝึกปฏิบัติ พัฒนา ศักยภาพการจัดการ สุขาภิบาลอาหารในชุมชน	- จัดอบรมผู้ประกอบการค้าอาหาร และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องการจัดการตลาดสด ให้กับภาคีเครือข่ายทุกเดือน - เปิดโอกาสให้ อสม. ได้แสดงศักยภาพโดยการหมุนเวียนเป็นวิทยากร ให้ความรู้เรื่องการจัดการตลาดสด ให้กับพื้นที่อื่นที่ประสานของความอนุเคราะห์วิทยากรมาทุกๆ เดือน โดยผ่านโครงการ “พี่สอนน้อง”

แนวทางการความสำเร็จ “การสุขาภิบาลอาหาร”

	- จัดทำโครงการอบรมผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย เช่น การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การได้รับป้ายรับรองมาตรฐาน โดยจะจัดขึ้นภายในตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรม และไม่เป็นการเบียดบังเวลาการจำหน่าย
5) เสริมสร้างแรงจูงใจ และ ความน่าเชื่อถือ	- การยกย่องชมเชย มอบป้าย Clean food Good Test และ อาหารปลอดภัย Food Safety ให้กับร้านค้าผู้ประกอบการค้าอาหาร - การส่งเสริมให้เกิดคุณค่าการทำงาน โดยการลงพื้นที่ให้กำลังใจประชาชนและชุมชน รวมทั้งการประกาศความสำเร็จ เยี่ยมเสริมพลังโดยผู้บริหารระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ - ผู้ประกอบการค้าอาหาร ได้รับการยอมรับจากประชาชน/ผู้บริโภค จากการจำหน่ายอาหารที่สะอาดปลอดภัย
6) พัฒนาระบบการ เฝ้าระวัง	- สุ่มตรวจและเฝ้าระวังสุขาภิบาลด้านอาหารทุกเดือน มีการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน ติดตามผล และมีการรายงานผล - ดำเนินการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้ประกอบการในตลาด

แนวทางการความสำเร็จ “การควบคุมคุณภาพน้ำ”

การควบคุมคุณภาพน้ำประปา

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
1) สำรวจสถานการณ์ระบบประปา	- สำรวจความครอบคลุมการให้บริการน้ำประปาในเขตพื้นที่ - สำรวจข้อมูลพื้นฐานของแหล่งน้ำที่นำมาใช้ผลิต ปริมาณการบริโภค-อุปโภคน้ำของครัวเรือนในเขตพื้นที่ตามแบบสำรวจข้อมูลแหล่งน้ำบริโภคครัวเรือน ความเพียงพอของปริมาณน้ำ
2) วางระบบเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน	- สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง โดยให้ อสม. เข้ามาเป็นแกนนำเฝ้าระวังคุณภาพน้ำประปา - จัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่ม - กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่ม - ศึกษาดูงานจากชุมชนที่ประสบความสำเร็จ - ให้ความรู้แก่ประชาชน ในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในชุมชนและครัวเรือน
3) พัฒนาแผนการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ	- กำหนดแผนการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ - สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อนำไปตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ - ลงพื้นที่สอบถามคุณภาพน้ำในชุมชน
4) สนับสนุนการรณรงค์และประชาสัมพันธ์	- มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น ทางเว็บไซต์ คู่มือ แผ่นพับ ติดประกาศ เป็นต้น - รณรงค์ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักเกี่ยวกับน้ำบริโภคสะอาดปลอดภัย
5) การรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษา	- มีเว็บไซต์เพื่อเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถร้องเรียนและขอคำปรึกษาในด้านคุณภาพน้ำประปา

แนวทางการความสำเร็จ “การควบคุมคุณภาพน้ำ”

การควบคุมคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ

กิจกรรมสำคัญ	แนวทางสู่ความสำเร็จ
1) สำรวจสถานการณ์เพื่อพัฒนาฐานข้อมูล	- สำรวจสถานการณ์ในพื้นที่ (จำนวนตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ สถานที่ตั้ง คุณสมบัติของตู้ แหล่งน้ำที่นำมาใช้ผลิต เป็นต้น) - สำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ (การจัดตั้ง/ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย)
2) สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน	- สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อนการประกอบกิจการ - สร้างข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการ เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต มาตรการด้านสุขลักษณะ - สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวัง โดยให้ อสม. เข้ามาเป็นแกนนำเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่ม
3) เสริมศักยภาพเครือข่ายทีมเฝ้าระวังเพื่อสนับสนุนการทำงานในพื้นที่	- จัดอบรมผู้ประกอบการ และ อสม. เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย เช่น การขออนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่ม - กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่ม - จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จในการดำเนินงาน การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำดื่ม
4) พัฒนาระบบเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้บริโภค	- รณรงค์ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักเกี่ยวกับน้ำบริโภคสะอาดปลอดภัย - ร่วมกันจัดทำแผนการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาเพื่อเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ และ สุ่มเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อนำไปตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ - ลงพื้นที่สำรวจคุณภาพน้ำดื่ม
5) ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำ	- มีเว็บไซต์เพื่อเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถร้องเรียนและขอคำปรึกษาในด้านคุณภาพน้ำประปา - สนับสนุนให้การจัดทำเทศบัญญัติเรื่องตู้จำหน่ายหยอดเหรียญ

รูปแบบการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

- การจัดการบ้านหรือที่อยู่อาศัยสะอาด เพื่อป้องกันโรค
- การจัดการขยะชุมชน
- การจัดการสุขาภิบาลอาหาร
- การควบคุมคุณภาพน้ำบริโภค
- การจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล เพื่อป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

กลไกการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน

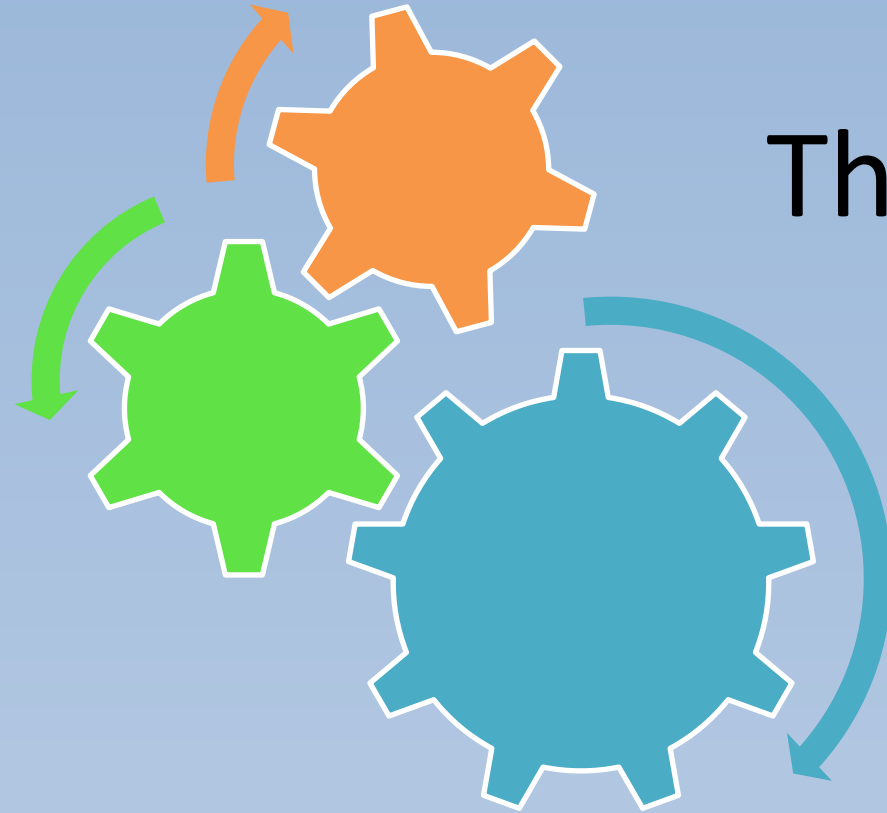
เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนางานชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม) จึงกำหนดให้มีการใช้แบบประเมินทั้งแบบออนไลน์ และแบบเอกสาร สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในการประเมินชุมชนในพื้นที่ โดยกำหนดการประเมิน ผ่านระบบออนไลน์ ดังกล่าวหรือส่ง แบบรายงานมายัง สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ในรอบ 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน ซึ่งกรมอนามัย จะมี link สำหรับการประเมินผลตามแต่ละไตรมาสดังกล่าว (link ต่างกัน) ส่งผ่านช่องทาง ศูนย์อนามัย เพื่อประสานความร่วมมือ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทำการประเมินผลความก้าวหน้า ตามกำหนดต่อไป

Link ไตรมาสแรก

<https://goo.gl/forms/9AKCpnp2tSrSxJN2>

QR code แบบประเมินการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Active Community) ประจำปีไตรมาส 1 (ตุลาคม – ธันวาคม 2559)





Thank you

แบบประเมิน
การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน

คำอธิบาย: การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน อาศัยหลักการชุมชนเข้มแข็งด้วยกระบวนการงานสาธารณสุขมูลฐาน ๓ก (กรรมการ/กำลังคน กองทุน กิจกรรม) และ ๑ข (ข้อมูล) และ ๓ส (สร้างความร่วมมือ สื่อสาร ส่งเสริมที่ยั่งยืน) โดยการดำเนินงาน การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน นั้นต้องมีความร่วมมือของประชาชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีการประเมินการพัฒนาชุมชน ดังนี้

มาตรการ	เกณฑ์การดำเนินการ	ผลประเมิน		ข้อเสนอแนะ
		มี	ไม่มี	
ระดับการเตรียมความพร้อมชุมชน	๑. มีคณะกรรมการพัฒนาสุขภาพระดับตำบลและกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน			
	๒. มีแกนนำชุมชน หรือ อสม. อย่างน้อย ๑ คน/หมู่บ้าน ที่สนับสนุนงานอนามัยสิ่งแวดล้อม			
	๓. มีกองทุนระดับตำบล ที่สนับสนุนการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน หรือได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายภายในหรือภายนอกพื้นที่			
	๔. มีการประยุกต์ใช้ค่ากลางด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับเขต/จังหวัด เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้			
	๕. มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างเป็นระบบ			
	๖. มีเวทีประชาคม/ประชุม ตำบลหรือหมู่บ้าน สำหรับการชี้แจงและติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง			
	๗. มีช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย เหมาะสม			

มาตรการ	เกณฑ์การดำเนินการ	ผลประโยชน์		ข้อเสนอแนะ
		มี	ไม่มี	
<u>ระดับการพัฒนา</u> <u>ศักยภาพด้านการ</u> <u>จัดการอนามัย</u> <u>สิ่งแวดล้อมชุมชน</u>	๑. แกนนำชุมชน/ อสม. ได้รับการพัฒนาศักยภาพ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และร่วมสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่			
	๒. ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และจัดลำดับปัญหา/ความเสี่ยงของชุมชนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม			
	๓. ประชาชนร่วมคิด ร่วมจัดทำแผนงาน และดำเนินกิจกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับความเสี่ยงในพื้นที่ หรือค่ากลางระดับเขต/จังหวัด			
<u>ระดับการพัฒนา</u> <u>ความเข้มแข็ง</u> <u>ชุมชนยั่งยืน</u>	มีนวัตกรรมชุมชนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยลดหรือจัดการปัญหาความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของชุมชน ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เช่น ระบบเฝ้าระวังอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน เป็นต้น			

ความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ในชุมชนที่สำคัญคือ

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

การประเมินผลการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม:

การวัดผลชุมชนเข้มแข็ง ใช้กระบวนการวิเคราะห์ชุมชนตามหลักค่ากลาง โดยต้องดำเนินการ ๒ ขั้นตอนดังนี้

ระดับความพร้อมของชุมชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ต้องทำการประเมินชุมชน โดยคัดกรองระดับความก้าวหน้าในการพัฒนา ดังนี้

ระดับ ๑ คือ ดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนเตรียมความพร้อม ได้เพียง ๑ กิจกรรม

ระดับ ๒ คือ ดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนเตรียมความพร้อม ได้เพียง ๒ – ๓ กิจกรรม

ระดับ ๓ คือ ดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนเตรียมความพร้อม ได้เพียง ๔ – ๖ กิจกรรม

ระดับ ๔ คือ ดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนเตรียมความพร้อม ได้ครบทุกกิจกรรม

ระดับการวิเคราะห์ความเข้มแข็งชุมชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประเมินความมีศักยภาพชุมชน เมื่อชุมชนพัฒนาอยู่ในระดับที่ ๔ ได้สำเร็จ ดังนี้

๑. ชุมชนมีความพร้อม คือ ชุมชนที่มีการพัฒนาในระดับการเตรียมความพร้อม อยู่ในระดับ ๔

๒. ชุมชนมีศักยภาพ (Active community) คือ ชุมชนที่มีความพร้อมอยู่ในระดับที่ ๔ และดำเนินการในระดับการพัฒนาศักยภาพ ได้ครบทุกกิจกรรม

๓. ชุมชนมีความเข้มแข็งยั่งยืน คือ ชุมชนที่มีความพร้อมอยู่ในระดับที่ ๔ และดำเนินการในระดับการพัฒนาศักยภาพ และระดับการพัฒนาความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนได้ครบทุกกิจกรรม

แจ้งผลการประเมินชุมชน: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ประเมินผลการพัฒนาชุมชน สรุปผลได้ดังนี้

() ชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนา อยู่ในระดับ

() ระดับ ๑

() ระดับ ๒

() ระดับ ๓

() ระดับ ๔

() ชุมชนมีความเข้มแข็ง ในระดับ

() ชุมชนมีความพร้อมต่อการพัฒนา

() ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

() ชุมชนมีความเข้มแข็งยั่งยืน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ร่วมตรวจ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ร่วมตรวจ
(.....)

เอกสารแนวทางการขับเคลื่อนงานชุมชนเข้มแข็งในการ จัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชน



เข้าไปที่
Drive